

Carl XVI Gustaf: Jultal 1987

Talare

Carl XVI Gustaf
Kung

Datum

25 december 1987

Plats

Stockholm

Kära svenskar, hemma och utomlands. Det har blivit en tradition för mig att vid skiftet mellan det gamla och det nya året rikta en hälsning till alla svenskar när och fjärran. Det är en tradition som jag högt skattar och vårdar. Vad som särskilt slår mig när jag tänker tillbaka på 1987 är hur starkt vårt beroende av omvärlden blivit. Vi lever i en alltmer gränslös tid och värld. Händelser och skeenden långt borta från vårt land påverkar oss i allt högre grad:- Utvecklingen inom handel och ekonomi har resulterat i ett ständigt ökande beroende. Börsfallen världen över under höstmånaderna är ett tydligt exempel. Fluktuationerna på valutamarknaderna, som har stor betydelse både för Sverige och vårt näringsliv – ett annat.- Vapenutvecklingen har resulterat i vapensystem, vars användning hotar själva existensen av liv på vår planet.- Miljöproblemen var hanterliga så länge påverkan var lokal. Idag är omsättningen av energi och råvaror så hög att miljöeffekterna allt oftare är globala till sin natur.- Flyktingfrågan har under senare år blivit ett allt svårare problem. Miljontals flyktingars öde beror helt på generositeten hos världssamhället. Men det finns också många positiva händelser att peka på under det år som gått. Inte minst gäller det för Drottningen och mig och hela vår familj. Under resor både hemma och utomlands – privat och i vårt lands tjänst – har vi mött gästfrihet och värme. Eriksgatan i Gävleborgs län är bara ett exempel – liksom vårt statsbesök i Island. Närheten oss nordbor emellan är så speciell och så svår att finna på andra håll i världen. Under mitt besök i Japan i november månad, inom ramen för den stora kultursatsningen Scandinavia Today, fick jag många gånger för japaner förklara den säregna nordiska samhörigheten. Jag gjorde det med stolthet och glädje. Mitt engagemang för scoutrörelsen förde mig på sensommaren till två andra avlägsna länder, Thailand och Sydkorea. Det var intressant att se hur Baden-Powells tankar där har omsatts i praktiken; och kanske starkare än i Europa idag vinner stöd och entusiasm. Scoutrörelsen är – som all verksamhet som lär människor att sam arbeta – en fredsrörelse. Särskilt viktigt är det att börja med barnen. Det skall krökas i tid, som krokigt skall bli, säger ordspråket. Kan vi inte leva och verka tillsammans på det rent medmänskliga planet, ja då är det svårt att lyckas

på storpolitisk nivå. Det är för tidigt att säga att vi har lyckats. Men ett av årets stora glädjeämnen är onekligen det avtal på rustningsområdet, som USA och Sovjetunionen nyligen träffat. Det bör kunna innebära vändpunkten för en utveckling, där rustningskostnaderna rusat i höjden och nått närmast astronomiska nivåer. Också på miljöområdet finns det positiva nyheter att rapportera. Det nyligen ingångna avtalet om minskade utsläpp av freoner är en sådan. Överenskommelsen att minska giftutsläppen i Nordsjön är en annan. Ändå inger miljöproblemen stor oro. Jag har genom arbetet i Världsnaturfonden fått ökad insikt i dessa svåra problem och blivit övertygad om vikten av att snabbt vidta åtgärder för att minska förstöringen av vår natur. Det verkligt svåra med miljöfrågorna består i att skadorna på olika ekosystem så ofta är resultatet av många decenniers negativa påverkan. Under lång tid märker vi ingenting, men plötsligt en dag passeras en smärtgräns och hela natursystem slås ut. Längre trodde vi att ny teknik successivt skulle lösa miljöproblemen. Jag tror och hoppas på teknikutvecklingen. Samtidigt är det viktigt att tilltro till tekniken inte utvecklas till en övertro. Det finns nämligen många exempel, där skadorna i miljön gått så långt att de är omöjliga att reparera i efterhand. Därför måste miljöpolitiken än mera inriktas på att tänka efter före, det vill säga undvika sådana produktions- och konstruktionsmönster som leder till svåra skador på naturen. Industrin är en viktig part i sammanhanget. Men vi får inte glömma bort oss själva, konsumenterna. Det är gott och väl att industrin minskar – till och med upphör – med sina utsläpp av vissa giftiga ämnen. När vi konsumenter sedan använder produkterna hamnar de förr eller senare på soptippen eller i avloppsvattnet, och då är risken stor att miljön skadas. Som jag ser det, måste miljökraven skärpas över hela linjen. Men, säger någon, tjänar det något till? Vad Sverige gör betyder ändå så lite i det stora sammanhanget. Internationellt samarbete kan aldrig börja ”uppifrån”. Det måste byggas på initiativ från de enskilda länderna. Jag är övertygad om att Sverige har goda möjligheter att påverka och att dessa möjligheter blir bättre ju mera vi städar upp i vårt eget hus. Ett annat exempel, där samarbete över gränserna är oerhört angeläget är flyktingfrågan. Idag finns mer än 12 miljoner flyktingar, de allra flesta på flykt från fattiga länder i likaledes fattiga grannländer. Även Europa tar emot flyktingar. I jämförelse med de fattiga länderna är dock ”trycket” på Europas gränser litet. Sverige har av tradition fört en generös flyktingpolitik. Det är viktigt att denna tradition förs vidare, inte minst idag, när tendenserna i andra länder ofta går i restriktiv riktning. Om vi menar allvar med våra paroller om aktivt stöd för de mänskliga fri- och rättigheterna, har vi just på flyktingområdet möjlighet att i handling bevisa

detta. Det är min förhoppning att inte bara Sverige – utan flertalet länder i Europa – skall visa upp ett aktivt engagemang i flyktingfrågan. På den lokala nivån kan vi alla hjälpa till att skapa en positiv miljö för flyktingar och invandrare. Ytterligare en fråga där beroendet av omvärlden idag gör sig starkt påmint är HIV-smittan. Ännu i början av 80-talet visste vi ingenting om detta nya virus. Idag vet vi att mer än 65 000 människor världen över insjuknat i aids och att nära hälften av dessa redan avlidit. Hur många som bär på smittan är det ingen som säkert vet. Det finns inga enkla lösningar på denna farsot. Om smittbekämpningen skall bli framgångsrik, beror ytterst på den enskilda människan. Vi måste ta till oss information om sjukdomen. Vi måste ta ansvar för vår egen och andras hälsa. Vi måste ge stöd och värme åt dem som drabbas. Kära lyssnare. Jag har i detta tal uppehållit mig mycket vid ett antal svåra problem, som inte bara vi i Sverige utan hela mänskligheten står inför. Jag är medveten om att många kan uppleva mitt budskap som dystert. Det är viktigt och naturligt att ta upp just de frågor som berör framtiden och därmed den värld vi lämnar efter oss till våra barn och deras barn. Jag möter ofta ungdomar som ger uttryck både för oro och hopplöshet inför framtiden. Man upplever att vår tid så starkt domineras av negativa händelser och skeenden. Framtiden har alltid många frågetecken. Så har det varit för tidigare generationer. Så är det för oss. Samtidigt är skillnaden stor mellan oss och våra förfäder. Deras problem var som regel knutna till den lokala miljön. I vår tid är alla de verkligt svåra frågorna globala till sin natur. Det finns många människor som önskar göra en konstruktiv insats för framtiden. Man vill arbeta för freden, för miljön, för en bättre livskvalitet. För de allra flesta är det dock svårt att se sin egen roll i detta arbete. Rapporterna om våld, nöd och elände är så många att det är nära nog omöjligt att identifiera sig. Här tror jag att alla som har en ledande ställning – i politiken, i företagen, i organisationerna, i kulturlivet – har en oerhört viktig uppgift. Vi måste visa större öppenhet att diskutera de svåra framtidsfrågorna. En automatisk effekt av ett större engagemang och intresse för dessa problem måste bli en större långsiktighet i både analysen och besluten. Dagens beslutsprocess bär mycket det korta perspektivets kännetecken. Om vi inte kan ge våra barn och ungdomar känslan av omsorg och långsiktighet, är jag rädd för att människornas och inte minst ungdomarnas engagemang för framtiden förbyts i frustration och likgiltighet. När förra årets fredspristagare Elie Wiesel var i Stockholm fick han frågan vad som är det största hotet mot mänskligheten. Svaret blev ”likgiltigheten” och Wiesel fortsatte med att säga att för honom var motsatsen till kärlek inte hat utan just likgiltighet. Elie Wiesel fångade något mycket väsentligt. Det finns, som jag upplever det, goda

förutsättningar att klara de svåra problem mänskligheten står inför. Ett villkor är dock att likgiltigheten och passiviteten inte tillåts breda ut sig. Kära lyssnare, Drottningen och jag vill önska Er alla en god fortsättning på julhelgen. Vi önskar Er också allt gott inför det nya året!

Taggar

1980-tal, 1987, Högtidstal, Jultal, Kungahuset, Man

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/carl-xvi-gustaf-jultal-1987>